

**МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра гісторыі беларускай літаратуры**

**БЕЛЕТРЫСТЫЧНЫ КАМПАНЕНТ У МАЛОЙ ПРОЗЕ
МІХАСЯ ЗАРЭЦКАГА**

Дыпломная работа

Мурзіч Эльвіры Аляксандраўны
студэнткі 4 курса
спецыяльнасці «Беларуская філалогія»

Навуковы кіраўнік:
доктар філалагічных навук,
прафесар Сінькова Л. Д.

Дапушчана да абароны
«___» _____ 2023 г

Заг. кафедры гісторыі беларускай літаратуры
доктар філалагічных навук, прафесар Л. Д. Сінькова

Мінск, 2023

РЭФЕРАТ ДЫПЛОМНАЙ РАБОТЫ

Структура дыпломнай работы. Дыпломная работа складаецца з уводзінаў, чатырох раздзелаў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц, які ўключае 51 найменне, і дадатку. Поўны аб'ём працы – 52 старонкі друкаванага тэксту.

Ключавыя словы: МАСАВАЯ ЛІТАРАТУРА, БЕЛЕТРЫСТЫКА, БЕЛЕТРЫСТЫЧНЫЯ ЭЛЕМЕНТЫ, ДРАМАТЫЧНАЯ І МЕЛАДРАМАТЫЧНАЯ ІНТРЫГА, ЭФЕКТ «ПАЗНАВАННЯ РЭАЛЬНАСЦІ», БЕЛЕТРЫСТЫЧНАЯ ФАБУЛА, ПСІХАЛАГІЧНАЯ ДЭТАЛЬ.

Аб'ект даследавання – проза малых жанраў М. Зарэцкага.

Прадмет даследавання – белетрыстычныя элементы ў апавяданнях М. Зарэцкага.

Мэта даследавання – правесці класіфікацыю 39 апавяданняў М. Зарэцкага з 1-га тома Збору твораў паводле іх тэматыкі і на гэтай аснове выявіць і прааналізаваць белетрыстычныя элементы, характэрныя для малой прозы пісьменніка.

Метады даследавання – культурна-гістарычны і біяграфічны; прыёмы структурнага і сацыялагічнага аналізу мастацкіх тэкстаў; метады лінгвістычнай класіфікацыі.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. Малая проза М. Зарэцкага з'яўляецца хрэстаматыйнай, яна больш чым паўстагоддзя ўваходзіць у праграмы па вывучэнні беларускай літаратуры ва ўстановах сярэдняй і вышэйшай адукацыі Беларусі, таму патрабуе абноўленай трактоўкі – з улікам новага навуковага кантэксту ХХІ ст.

Вынікі даследавання паказалі, што М. Зарэцкага можна назваць майстрам малой прозы з істотнай канцэнтрацыяй элементаў белетрыстыкі. Яго творы ўпісваюцца як у традыцыі папулярнай літаратуры на патрэбу дня, так і ў корпус высокай нацыянальнай класікі, што раскрывае праблемы маралі і этыкі ў жыцці чалавека.

Рэкамендацыі па ўкараненні. Матэрыялы дыпломнай работы могуць выкарыстоўвацца пры вывучэнні беларускай літаратуры ва ўстановах сярэдняй і вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь, пры распрацоўцы лекцый, спекурсаў і спецсемінараў па літаратуры, а таксама для самастойнай работы навучэнцаў.

Галіна прымянення: літаратуразнаўства, гісторыя беларускай літаратуры, тэорыя літаратуры.

РЕФЕРАТ ДИПЛОМНОЙ РАБОТЫ

Структура дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, четырёх разделов, заключения, списка использованных источников (51 наименование), приложения. Полный объем работы – 52 страницы печатного текста.

Ключевые слова: МАССОВАЯ ЛИТЕРАТУРА, БЕЛЛЕТРИСТИКА, БЕЛЛЕТРИСТИЧЕСКИЕ ЭЛЕМЕНТЫ, ДРАМАТИЧЕСКАЯ И МЕЛОДРАМАТИЧЕСКАЯ ИНТРИГА, ЭФФЕКТ «УЗНАВАНИЯ РЕАЛЬНОСТИ», БЕЛЛЕТРИСТИЧЕСКАЯ ФАБУЛА, ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ДЕТАЛЬ.

Объект исследования – проза малых жанров М. Зарецкого.

Предмет исследования – беллетристические элементы в рассказах М. Зарецкого.

Цель исследования – провести классификацию 39 рассказов М. Зарецкого из 1-го тома Собрания сочинений согласно их тематике и на этой основе определить и проанализировать беллетристические элементы, характерные для малой прозы писателя.

Методы исследования – культурно-исторический и биографический методы; приёмы структурного и социологического анализа художественных произведений; метод лингвистической классификации.

Полученные результаты и их новизна. Малая проза М. Зарецкого является хрестоматийной, она более чем полстолетия входит в программы по изучению белорусской литературы в учреждениях среднего и высшего образования Беларуси, поэтому требует обновлённой трактовки – с учётом нового научного контекста XXI в.

Результаты исследования показали, что М. Зарецкого можно назвать мастером малой прозы с существенной концентрацией элементов беллетристики. Его произведения вписываются как в традиции популярной литературы на злобу дня, так и в корпус высокой национальной классики, которая раскрывает проблемы морали и этики в жизни человека.

Рекомендации по внедрению. Материалы дипломной работы могут использоваться при изучении белорусской литературы в учреждениях среднего и высшего образования Республики Беларусь, при разработке лекций, спецкурсов и спецсеминаров по литературе, а также для самостоятельной работы учащихся.

Область применения: литературоведение, история белорусской литературы, теория литературы.

THE ABSTRACT OF THE THESIS

Structure of the thesis. The thesis consists of an introduction, four sections, a conclusion, a list of sources used (51 names) and an appendix. The full volume of work is 52 pages of printed text.

Keyword: MASS LITERATURE, FICTION, FICTION ELEMENTS, DRAMATIC AND MELODRAMATIC INTRIGUE, THE EFFECT OF «RECOGNITION OF REALITY», FICTION PLOT, PSYCHOLOGICAL DETAIL.

The object of research is a prose of small genres by M. Zaretsky.

The subject of the research is the fictional elements in the stories of M. Zaretsky.

The aim of the research is to classify the 39 stories of M. Zaretsky from the 1st volume of the Collected Works according to their subject matter and on this basis to identify and analyze the fictional elements characteristic of the writer's short prose.

Research methods – cultural-historical and biographical methods; techniques of structural and sociological analysis of works of art; method of linguistic classification.

The results obtained and their novelty. The small prose of M. Zaretsky is a textbook, it has been included in the programs for the study of Belarusian literature in secondary and higher education institutions of Belarus for more than half a century, therefore it requires an updated interpretation – taking into account the new scientific context of the XXI century.

The results of the study showed that M. Zaretsky can be called a master of small prose with a significant concentration of elements of fiction. His works fit both into the traditions of popular literature on the topic of the day, and into the corpus of high national classics, which reveals the problems of morality and ethics in human life.

Recommendations for implementation. The materials of the thesis can be used in the study of Belarusian literature in institutions of secondary and higher education of the Republic of Belarus, in the development of lectures, special courses and special seminars on literature, as well as for independent work of students.

Field of application: literary studies, history of Belarusian literature, theory of literature.